

захищати та охороняти трудові права працівника, відсутності санкцій за порушення таких обов'язків вважаємо, що слід усунути даний недолік в розгляданому законі шляхом встановлення відповідних обов'язків профспілки та санкцій у вигляді штрафів за їх порушення, що значно підвищить ефективність механізму охорони конституційних трудових прав працівників.

Завершуючи тезово висвітлення відповідних проблеми, слід вказати на те, що даний орган слід розглядати як квазіправозахисний. З цього приводу є слушною теза Т.І.Пашука, «сам по собі громадський правозахист не є остаточною, так би мовити, самодостатнім, а відтак його теж можна позначити як квазіправозахисну діяльність» [3, с.59]. Слід також констатувати, що, у ряді випадків, в силу недолугого трудового законодавства та конфлікту інтересів працівника та профспілки має місце ущемлення трудових прав працівників.

Література

1. Черняева Д. В. Трудовые отношения в странах англосаксонского права: монография / Д. В. Черняева – М.: Волтерс Клувер, 2010. – 208 с.
2. Прокопенко В. І. Трудове право України: Підручник / В. І. Прокопенко. – 2.вид., стереотип. – Х. : Консум, 2000. – 480 с.
3. Пашук Т. І. Право людини на ефективний державний захист її прав та свобод: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Т. І. Пашук / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2006. – 210 с.

УДК 347.61/.64 (043.2)

Вавженчук С. Я., к.ю.н., доцент,
Бондаренко Б. О., студент,
Київський національний економічний університет
ім. В. Гетьмана, м. Київ, Україна

ГЕСТАЦІЙНИЙ КУР'ЄР ЯК СУБ'ЄКТ ДОГОВОРУ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА

Існування сурогатного материнства в Україні, на відміну від деяких зарубіжних країн не заборонено, вони стали частиною нашого життя, відповідно мають бути належним чином нормативно врегульовані. Варто також відмітити, що комплексного та багатогранного дослідження цієї тематики також не було проведено. Виходячи з цього, актуальність даної теми не викликає сумнівів, оскільки належного нормативного визначення цього поняття в українському законодавстві немає, досліджені лише певні аспекти окресленого явища.

Окремими проблемами дослідження сурогатного материнства займалися такі науковці, як В. Ю. Москалюк, В. С. Корсак, Л. О. Красавчикова, Ю. Ю. Таланов, А. С. Коломієць та інші.

В контексті розгляду даної теми варто звернутися до міжнародного досвіду. Всесвітньою Організацією Охорони Здоров'я в Женеві в 2001 році розглядає сурогатну матір через призму гестаційного кур'єра як жінку, у якої вагітність напустила в результаті запліднення ооцитів, що належать третій стороні, сперматозоїдами, що належать третій стороні. Вона виношує вагітність з тією умовою або договором, що батьками народженої дитини буде одна або обидві людини, чий гамети використовувалися для запліднення. Застосування даного терміну, з етимологічної точки зору, є більш вдалим, оскільки значення цього терміну походить від латинського «gestatio», що означає «носить в собі».

Звернувшись до наступних нормативно-правових актів: Цивільного кодексу України, Сімейного кодексу України, Наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні» від 09.09.2013 року № 787, ми не знайдемо терміну гестаційний кур'єр. Однак, в них закріплені окремі ознаки суб'єкту з вказівкою на термін «сурогатне материнство». Подальший аналіз положень цих нормативно-правових актів та їх порівняння надасть змогу охарактеризувати юридичні ознаки гестаційного кур'єра.

Сімейний кодекс України, як один із основних нормативно-правових актів в даній сфері, в ч. 2 ст. 123 сурогатну мати визначає як «іншу жінку» та ніяких вимог до суб'єктного складу не містить, що створює складності в подальшому праворозумінні та правозастосуванні.

Цивільний кодекс України в ч. 7 ст. 281 визначає, що повнолітні жінка або чоловік мають право за медичними показаннями на проведення щодо них лікувальних програм допоміжних репродуктивних технологій згідно з Порядком застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні та умовами, встановленими законодавством.

Виходячи з комплексного аналізу положень норм аналізу Наказу Міністерства охорони здоров'я «Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні» від 09.09.2013 № 787 можна навести визначені законодавством вимоги до гестаційного кур'єра. Сурогатна мати, термін, який вжито в даному Наказі, має бути повнолітньою дієздатною жінкою, яка має власну здорову дитину, досягла 21 року, не має безпосереднього генетичного зв'язку з дитиною (хоча дозволяється виношування близькими родичами майбутніх батьків), а також не має медичних протипоказань для виношування дитини [1].

Варто зазначити, що Проектом закону була спроба визначити максимальний граничний вік для сурогатної матері 49 років [2]. На наш погляд, встановлення такого обмеження як максимальний граничний вік суперечить положенням ст. 27

Конституції України, оскільки прямо обмежує право людини на життя, а, отже, і на репродуктивну функцію, яка є частиною загального права на здорове життя.

Також варто наголосити, що жінка, яка має намір стати гестаційним кур'єром повинна пройти певний комплекс медичних перевірок, які покликані встановити чи може вона бути даним суб'єктом. Враховуючи, що на гестаційного кур'єра не покладатимуться обов'язки, не пов'язані з виношуванням та народженням дитини, вбачаємо за необхідне зазначити, що визначення максимального граничного віку має на меті встановити фізичну можливість жінки виносити дитину, що наразі вже здійснюється комплексом необхідних медичних заходів. Вказане ще раз підтверджує що запропоноване Проектом вікове обмеження не можливо підтримати.

Якщо детально проаналізувати положення Наказу Міністерства охорони здоров'я «Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні» від 09.09.2013 № 787 року можливо зробити висновок, що підзаконний нормативно-правовий акт породжує правові норми, які не визначені в законі та встановлює вимоги до гестаційного кур'єра як до суб'єкта договору сурогатного материнства без достатньої на те правової підстави. Оскільки з точки зору загальної теорії права підзаконний нормативно-правовий акт не може містити норм, які не ґрунтуються на законах, застосування положень даного Наказу видається сумнівним.

Таким чином, необхідно надати визначення гестаційного кур'єру. Гестаційний кур'єр – повнолітня, дієздатна жінка, яка має принаймні одну народжену нею здорову дитину, досягла 21 року, вагітність якої наступила в результаті запліднення ооцитів, сперматозоїдами, що належали іншим особам.

Вирішення розглядуваної проблеми пов'язано з введенням на рівні закону терміну «гестаційний кур'єр» та виокремлення його ознак, як сторони договору сурогатного материнства.

Література

1. Наказ МОЗ України Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні від 09 вересня 2013 р. № 787 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 82. – Ст. 446.

2. Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо обмежень у використанні допоміжних репродуктивних технологій) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=8282&skl=7.